

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Факультет менеджменту

Кафедра економічної кібернетики і математичного моделювання

АГРАРНА ПОЛІТИКА

методичні вказівки та завдання для виконання контрольних робіт для
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» спеціальності
073 «Менеджмент» заочної форми навчання

Миколаїв
2019

УДК 338.43.02
А25

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 28.02.2019 р., протокол № 6.

Укладачі:

- О.В. Шобаніна – д-р екон. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- В.П. Клочан – канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- І.В. Клочан – д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- С.І. Тищенко – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- А.М. Могильницька – канд. фіз.-мат. наук, доцент кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- Н.С. Ручинська – канд. пед. наук, доцент кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет;
- І.І. Хилько – старший викладач кафедри економічної кібернетики і математичного моделювання, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- Є.М. Кирилюк – д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького;
- Т.Я. Іваненко – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу та інноваційної діяльності підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Варіанти контрольних робіт.....	6
Перелік питань контрольної роботи.....	7
Тестові завдання.....	11
Задачі.....	45
Список літературних джерел.....	56

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Здобувачі вищої освіти, що навчаються на заочній формі навчання, використовують різні форми самостійної роботи. Важливу роль для вивчення дисципліни має виконання контрольні роботи. Контрольна робота з дисципліни «Аграрна політика» виконується по питанням, тестовим завданням та задачам, які розроблені в даних методичних вказівках.

Вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика» сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки фахівців, формуванню у них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем аграрного сектору з позиції загальнодержавних інтересів та інтересів сільськогосподарських виробників, дає можливість опанувати теоретичні підходи до розробки та реалізації комплексу заходів щодо регулювання і підтримки аграрного сектору, з іншого – дає підстави осмислити і оцінити практичні дії державних структур на конкретному історичному етапі життя країни.

Формування ринкового середовища в аграрному секторі вимагає підготовки фахівців з широким економічним світоглядом, які могли б оперативнo вирішувати основні проблеми агропромислового виробництва на засадах ринкових відносин. Разом з тим в даний час зростає роль державного регулювання сільськогосподарського виробництва та агробізнесу загалом, що проявляється в аграрній політиці держави. Саме тому для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі агропромислового комплексу необхідно надати їм повне розуміння аграрної політики, сформувавши сучасні та глибокі знання щодо теоретичних підходів до її формування та практичних аспектів здійснення.

Мета вивчення дисципліни – оволодіння теоретичними та методологічними основами формування та реалізації аграрної політики держави, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання.

Виконуючи контрольну роботу, здобувачі вищої освіти повинні розкрити зміст теми, показати глибокі теоретичні знання в тісному зв'язку з практикою. Особлива увага приділяється визначенню найважливіших економічних показників, виявленню їх зростання або зменшення.

До виконання контрольної роботи необхідно вивчити учбову, довідкову та науково-виробничу літературу, пов'язану з питаннями роботи.

Після вивчення літературних джерел по кожному питанню контрольної роботи здобувач підбирає, систематизує, обробляє інформацію, цифровий матеріал за 3-5 років, складає таблиці та діаграми (якщо потрібно), відображаючи як сутність вивчаемого питання, так і вплив факторів, які привели до таких змін. В кожній таблиці назва повинна відображати її зміст, а наведені в ній дані характеризувати вивчаєме питання. Після таблиці дається аналіз приведених даних та висновки. Висновки не повинні повторювати дані таблиці, в них виділяються найважливіші положення, зміни, які пройшли в економічних показниках, та причини, які їх визвали.

Після збору та обробки матеріалу здобувач складає текст і оформляє контрольну роботу.

В кінці роботи необхідно привести перелік використаної літератури з написанням прізвища та ініціалів автора, назви книги, місця видавництва та назви видавництва, року видання. В переліку першими записують нормативні матеріали, а потім автори в алфавітному порядку. Здобувач підписує роботу і ставить дату її написання.

Виконану роботу здобувач вищої освіти відсилає в університет для перевірки та рецензування. Якщо контрольна робота відповідає необхідним вимогам, в ній правильно і з достатньою повнотою розкриті основні положення, вона допускається до захисту. Якщо ж в роботі є серйозні недоліки, вона повертається здобувачу для доробки або повної переробки. Доробка виконується в кінці роботи (з переліком сторінок, до яких відносяться зауваження викладача).

Після перевірки здобувач вищої освіти захищає свою роботу у викладача, який її рецензував.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

А	Б	Остання цифра номера особової справи студента									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра номера особової справи студента	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		65	66	67	68	69	70	71	72	73	74
		T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10
		3 1	3 2	3 3	3 4	3 5	3 6	3 7	3 8	3 9	3 10
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
		T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10
		3 11	3 12	3 13	3 14	3 15	3 16	3 17	3 18	3 19	3 20
	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
		85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
T 1		T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
3 21		3 22	3 23	3 24	3 1	3 2	3 3	3 4	3 5	3 6	
3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
	95	96	97	98	99	100	1	2	3	4	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 7	3 8	3 9	3 10	3 11	3 12	3 13	3 14	3 15	3 16	
4	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 17	3 18	3 19	3 20	3 21	3 22	3 23	3 24	3 1	3 2	
5	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 3	3 4	3 5	3 6	3 7	3 8	3 9	3 10	3 11	3 12	
6	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	
	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 13	3 14	3 15	3 16	3 17	3 18	3 19	3 20	3 21	3 22	
7	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 23	3 24	3 1	3 2	3 3	3 4	3 5	3 6	3 7	3 8	
8	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 9	3 10	3 11	3 12	3 13	3 14	3 15	3 16	3 17	3 18	
9	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	
	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	
	3 19	3 20	3 21	3 22	3 23	3 24	3 1	3 2	3 3	3 4	

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють необхідність державного регулювання галузі.
2. Сутність та принципи аграрної політики.
3. Модель процесу формування аграрної політики.
4. Система цілей аграрної політики держави.
5. Наслідки державного втручання в сільськогосподарське виробництво та завдання аналізу аграрної політики держави.
6. Теоретичні основи аналізу рівня добробуту суспільства. Основні концепції прикладної економічної науки про добробут (welfare economics).
7. Класифікація інструментів регулювання аграрного виробництва.
8. Інструменти макроекономічної політики держави та їх вплив на аграрний сектор.
9. Цінова політика на агропродовольчому ринку: завдання та основні інструменти.
10. Державний адміністративний контроль за цінами.
11. Інструменти обмеження пропозиції сільськогосподарської продукції.
12. Інструменти щодо підвищення попиту на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому ринку.
13. Роль торгівлі у розвитку сільськогосподарського виробництва. Базові теорії міжнародної торгівлі агропродовольчою продукцією.
14. Основні показники міжнародної конкурентоспроможності країни на світовому агропродовольчому ринку.
15. Розвиток світової торгівлі агропродовольчою продукцією.
16. Сутність та завдання зовнішньоторговельної політики держави в аграрному секторі.
17. Основні аргументи на користь протекціонізму у агропродовольчій торгівлі.
18. Інструменти регулювання імпорту агропродовольчої продукції.
19. Інструменти регулювання експорту агропродовольчої продукції.
20. Загальні підходи до регулювання агропродовольчої торгівлі в рамках Світової організації торгівлі (СОТ). Уругвайська угода про сільське господарство (УУСГ) СОТ.
21. Правила застосування експортних субсидій у рамках СОТ.
22. Питання підтримки сільськогосподарського виробництва у поточному раунді переговорів у рамках СОТ.
23. Сутність продовольчої безпеки держави та умови її дотримання.
24. Національні аспекти продовольчої безпеки та показники, що її характеризують. Самозабезпеченість країни продовольством.
25. Роль держави у забезпеченні продовольчої безпеки.
26. Програми продовольчої допомоги та наслідки їх застосування.
27. Міжнародні аспекти продовольчої безпеки. Роль ФАО у розв'язанні продовольчої проблеми.
28. Загальні підходи до оцінювання державної підтримки аграрного

сектору.

29. Номінальний та реальний рівень захисту внутрішнього продовольчого ринку.

30. Показники державної підтримки виробників та споживачів сільськогосподарської продукції за методологією Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

31. Визначення рівня підтримки аграрного сектору відповідно до методології СОТ –сукупний вимір підтримки.

32. Особливості екологічної політики в аграрному секторі.

33. Інструменти державної екологічної політики.

34. Економічна роль села та сільських територій.

35. Основні напрями державної політики щодо розвитку сільських територій.

36. Роль та місце сільськогосподарського виробництва в економіці України.

37. Державна система збору статистичної інформації щодо аграрного сектору.

38. Сучасні проблеми аграрного сектору та можливі шляхи їх вирішення.

39. Поняття інститутів аграрної політики, їх роль у реалізації аграрної політики держави.

40. Система управління агропромисловим комплексом України та можливі напрями її реформування.

41. Аграрна політика в програмах основних політичних партій України.

42. Особливості земельної реформи в Україні.

43. Законодавче забезпечення розвитку інфраструктури ринку землі сільськогосподарського призначення.

44. Реформування відносин власності в аграрному секторі України.

45. Державна політика щодо сільськогосподарського виробництва у період існування Радянського Союзу.

46. Реформування економічних відносин у аграрному секторі на початкових етапах ринкової трансформації економіки України.

47. Формування нової державної аграрної політики на сучасному етапі.

48. Особливості бюджетно-податкової та кредитно-фінансової політики в аграрному секторі.

49. Політика держави щодо регулювання ринків сільськогосподарської продукції та матеріально-технічного забезпечення виробників.

50. Державна політика щодо аграрної науки, освіти на інформаційного забезпечення виробників.

51. Основні положення Закону України «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 рр».

52. Напрями державного регулювання аграрного сектору відповідно до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України».

53. Нормативно-правова база регулювання ринків окремих видів сільськогосподарської продукції.

54. Галузева структура сільськогосподарського виробництва в Україні.

55. Структура витрат виробництва та тенденції її зміни.

56. Основні тенденції розвитку сільськогосподарського виробництва у підприємствах різних організаційно-правових форм та в особистих господарствах населення.

57. Визначення доцільної структури сільськогосподарського виробництва в Україні та основні завдання структурної політики держави.

58. Формування агропродовольчих ринків в Україні. Співвідношення попиту та пропозиції основних видів продукції.

59. Основні напрями державного регулювання ринку зерна.

60. Державне регулювання ринку цукру.

61. Державне регулювання інших ринків продукції рослинництва.

62. Особливості державної підтримки виробників продукції тваринництва в Україні.

63. Розвиток державної політики щодо матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва в Україні.

64. Сучасна державна технічна політика України та механізми державної підтримки щодо забезпечення виробників сільськогосподарською технікою.

65. Державна політика на ринку матеріальних ресурсів (паливо, добрива, ЗЗР, насіння).

66. Проблеми формування біржового ринку сільськогосподарської продукції.

67. Державна підтримка розвитку сільськогосподарської кооперації.

68. Державна інформаційна та маркетингова підтримка аграрного виробництва в Україні.

69. Особливості податкової політики в аграрному секторі України.

70. Бюджетне фінансування аграрного сектору.

71. Основні статті видатків державного бюджету на потреби АПК.

72. Фінансовий стан сільськогосподарських підприємств в Україні.

73. Пільгове кредитування сільськогосподарського виробництва в Україні: особливості та наслідки застосування.

74. Напрями державної політики щодо страхування ризиків сільськогосподарського виробництва.

75. Оцінювання міжнародної конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції з точки зору витрат виробництва.

76. Порівняльні переваги українського аграрного сектору на світовому агропродовольчому ринку.

77. Міжнародна конкурентоспроможність окремих агропродовольчих товарів.

78. Значення зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією та продовольством для економіки України. Тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності щодо продукції АПК.

79. Державне регулювання експортно-імпоротної діяльності в АПК України.

80. Формування внутрішнього продовольчого ринку в Україні. Показники самозабезпеченості основними видами продовольчих товарів.

81. Підтримка виробників окремих агропродовольчих товарів в Україні.
82. Порівняння рівня державної підтримки сільськогосподарського виробництва в Україні та державах-членах ОЕСР.
83. Визначення сукупного виміру підтримки сільського господарства України (методологія СОТ) та оцінювання структури державних витрат.
84. Зобов'язання України щодо захисту вітчизняного аграрного сектору після вступу до СОТ.
85. Можливості державної підтримки сільськогосподарського виробництва в рамках «зеленої скриньки».
86. Ринок робочої сили в аграрному секторі України та проблема зайнятості сільського населення.
87. Тенденції розвитку сільських територій та соціальна політика держави у сільській місцевості.
88. Регіональна структура агропромислового виробництва в Україні.
89. Характеристика сільськогосподарського виробництва основних регіонів.
90. Наукове забезпечення розвитку аграрного сектору України.
91. Пріоритети інвестиційної політики держави.
92. Основні напрями державної інноваційної політики в аграрному секторі.
93. Історія виникнення та основні етапи реформування Спільної аграрної політики (САП) Європейського Союзу.
94. Основні інструменти ринкової політики та підтримки цін сільськогосподарської продукції у ЄС. Програми підтримки доходів сільськогосподарських виробників у ЄС.
95. Історія виникнення програм підтримки агропродовольчого сектору у США.
96. Сучасна аграрна політика США та її вплив на світовий аграрний ринок.
97. Реформування аграрного сектору країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) на початковому етапі трансформації економіки.
98. Сільське господарство Австралії у сучасних умовах. Програми підтримки сільськогосподарських виробників.
99. Загальні тенденції розвитку аграрної політики країн-експортерів агропродовольчої продукції.
100. Регулювання аграрного сектору та підтримки доходів фермерів у Канаді.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Варіант 1

1. Основним завданням аграрної політики є:

- 1) підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції;
- 2) зменшення оподаткування;
- 3) моніторинг цін на сільськогосподарську продукцію;
- 4) керування процесами модернізації аграрного виробництва.

2. Аналіз рівня добробуту широко використовується для оцінок ефективності розподілу як результат державного втручання у вигляді:

- 1) законодавства;
- 2) обмеження реалізації;
- 3) податків, субсидій, квот;
- 4) вірна відповідь відсутня.

3. В структурі агропромислового виробництва центральне місце займає:

- 1) сільське господарство;
- 2) виробництво сільськогосподарської техніки;
- 3) переробка сільськогосподарської продукції;
- 4) лісове господарство.

4. Міжнародна спеціалізація виробництва – це...

- 1) спрямованість економіки країни на випуск двох видів продукції;
- 2) спрямованість економіки країни на випуск різних видів продукції;
- 3) заснована на міжнародному поділі праці спеціалізація країн на конкретному виді товарів або послуг;
- 4) немає вірної відповіді.

5. Коли почався процес приєднання України до системи ГАТТ/СОТ:

- 1) в 1991 році;
- 2) в 1993 році;
- 3) в 2005 році;
- 4) в 2008 році.

6. Продовольча безпека – це ...

- 1) захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності;
- 2) такий стан національної економіки, за якого забезпечуються захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави;
- 3) основний (і чи не єдиний керований) чинник, що забезпечує здоров'я, нормальний розвиток, довголіття, творчий потенціал, продуктивність праці;
- 4) стан захищеності життєво важливих інтересів людини і суспільства від внутрішніх і зовнішніх загроз.

7. Основні напрями екологічної політики України:

1) державне планування (відбір проектів, економія сировини, енергії і матеріалів), економічне стимулювання та контроль з боку держави (системи штрафів, компенсацію за викиди, перерозподіл прибутків тощо) за використанням природного потенціалу з використанням ринкових механізмів; розробка і впровадження наукоємних, мало- і безвідходних технологій, моніторинг стану довкілля і прогноз розвитку екологічного стану територій, доступ всіх зацікавлених верств населення до екологічної інформації та гласність/прозорість прийняття рішень; виховання бережного і раціонального ставлення до природи у всіх громадян, особливо в уповноважених приймати управлінські рішення;

2) законодавче встановлення допустимих форм використання природного потенціалу і застосування нормативно-правових актів як державного так і міжнародного рівнів; державне планування (відбір проектів, економія сировини, енергії і матеріалів), економічне стимулювання та контроль з боку держави (системи штрафів, компенсацію за викиди, перерозподіл прибутків тощо) за використанням природного потенціалу з використанням ринкових механізмів; розробка і впровадження наукоємних, мало- і безвідходних технологій, моніторинг стану довкілля і прогноз розвитку екологічного стану територій, доступ всіх зацікавлених верств населення до екологічної інформації та гласність/прозорість прийняття рішень; виховання бережного і раціонального ставлення до природи у всіх громадян, особливо в уповноважених приймати управлінські рішення;

3) державна підтримка заходів природоохоронного характеру; державне економічне регулювання і стимулювання природоохоронної діяльності підприємств і організацій різної форми власності; державні заходи, які примушують природокористувачів до охорони довкілля; державні заходи, спрямовані на спонукання природокористувачів до охорони довкілля;

4) державна підтримка заходів природоохоронного характеру; державне економічне регулювання і стимулювання природоохоронної діяльності підприємств і організацій різної форми власності; державні заходи, спрямовані на спонукання природокористувачів до охорони довкілля.

8. Успіхи у досягненні цілей аграрної політики в основному залежать від того, наскільки успішно застосовуються економічні регулятори аграрної економіки, а саме:

- 1) цінові та податкові;
- 2) трудові;
- 3) кредитні, бюджетні та інвестиційні;
- 4) усі відповіді правильні.

9. Яке з тверджень є найбільш вірним? Під час проведення земельної реформи в Україні було здійснено (у хронологічному порядку):

1) роздержавлення земель і передача їх у власність недержавним сільськогосподарським підприємствам; грошова оцінка сільськогосподарських

земель; розподіл земель колективної власності на земельні частки (паї); видача громадянам державних актів на право приватної власності на землю;

2) грошова оцінка сільськогосподарських земель; роздержавлення земель і передача їх у власність недержавним сільськогосподарським підприємствам; розподіл земель колективної власності на земельні частки (паї); видача громадянам державних актів на право приватної власності на землю;

3) роздержавлення земель і передача їх у власність недержавним сільськогосподарським підприємствам; грошова оцінка сільськогосподарських земель; розподіл земель колективної власності на земельні частки (паї) та видача громадянам сертифікатів на право на земельну частку (пай); видача громадянам державних актів на право приватної власності на землю;

4) роздержавлення земель і передача їх у власність недержавним сільськогосподарським підприємствам; грошова оцінка сільськогосподарських земель; розподіл земель колективної власності на земельні частки (паї) та видача громадянам сертифікатів на право на земельну частку (пай); видача громадянам державних актів на право приватної власності на землю; прийняття Земельного кодексу.

10. Система принципів, форм, методів, важелів та структур, які спрямовані на виробництво і постачання технічних засобів, запасних частин, паливно-мастильних матеріалів, інших енергоносіїв, пестицидів, техніко-технологічне обслуговування та надання виробничих послуг – це:

- 1) технічне забезпечення;
- 2) матеріально-технічне забезпечення;
- 3) інноваційне забезпечення
- 4) виробниче забезпечення.

11. Ставка, яка застосовується при наданні кредитів сільськогосподарським підприємствам у режимі спеціального кредитування, це:

- 1) компенсація кредитних ставок;
- 2) ціна підтримки;
- 3) знижена кредитна ставка;
- 4) нульова ставка.

12. Що враховується при формуванні фінансово-кредитної системи стосовно підприємств аграрного сектору?

- 1) сезонність виробництва;
- 2) фондозабезпеченість виробництва;
- 3) рівень оплати праці;
- 4) обіговість фондів.

13. Регіональна політика – це ...

- 1) сфера діяльності з управління економічним, соціальним, екологічним і політичним розвитком країни відповідно до заздалегідь розробленої програми;
- 2) система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни, основні

завдання, засоби їх досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їх реалізації;

3) цілісна система заходів, інвестиційно-структурних перетворень, що підкріплюються відповідними механізмами реалізації, спрямованими на розв'язання стратегічних і тактичних завдань розвитку реального сектору;

4) сфера діяльності держави, або регіональної (місцевої) влади, щодо управління економічним, соціальним і політичним розвитком країни в просторовому (регіональному) аспекті, тобто пов'язана з взаємовідносинами між державою і регіонами, а також регіонів між собою.

14. В умовах дефіциту фінансових ресурсів в аграрному секторі простежується стійка тенденція:

- 1) старіння виробничих потужностей;
- 2) зменшення амортизаційних витрат;
- 3) підвищення заробітної плати;
- 4) зниження податків.

15. Єдині ціни на сільськогосподарську продукцію всередині ЄС і єдиний механізм їх підтримки; свобода торгівлі сільськогосподарською продукцією всередині ЄС, відсутність тарифних і кількісних обмежень; єдине фінансування сільського господарства – це:

- 1) завдання єдиної аграрної політики ЄС;
- 2) принципи єдиної сільськогосподарської політики ЄС;
- 3) цілі єдиної сільськогосподарської політики ЄС;
- 4) елементи єдиної аграрної політики ЄС.

Варіант 2

1. Основними формами господарювання в Україні на селі є:

- 1) приватна форма господарювання;
- 2) державна форма господарювання;
- 3) колективна форма господарювання;
- 4) усі відповіді правильні.

2. Основними напрямками проведення аграрної реформи в Україні були:

- 1) приватизація землі та майна колгоспів і радгоспів;
- 2) створення селянських (фермерських) господарств;
- 3) формування фінансової підтримки аграрного сектору з боку держави;
- 4) усі відповіді правильні;

3. До зовнішніх чинників, що впливають на агропромислове виробництво, є:

- 1) соціально-економічна та політична ситуація в країні;
- 2) рівень цін на продукцію;
- 3) забезпеченість технікою;
- 4) висока продуктивність праці.

4. Міжнародна кооперація – це...

1) взаємодія двох чи більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним, при якій здійснюється спільна розробка або спільне виробництво, спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів на основі спеціалізації у виробництві проміжної продукції або спеціалізації на окремих технологічних стадіях (функціях) науково-дослідних робіт, виробництва та реалізації з координацією відповідних програм господарської діяльності;

2) форма організації економічної діяльності людей і організацій для спільного досягнення загальних цілей або задоволення потреб, є системою, що складається з кооперативів та їх об'єднань, мета якої – сприяння членам сфері виробництва, торгівлі і фінансів;

3) базується на юридично оформленій єдності суб'єктів кооперації (виробничих підприємств, об'єднань регіональних, міжрегіональних або міжнаціональних, об'єднаних чи розмежованих, конкретизованих, спеціалізованих за певними виробничо-технологічними ознаками) щодо спільних дій для створення матеріальних благ, зокрема виробництва особливо важливої, надскладної продукції, великомасштабного будівництва, реалізації крупномасштабних державних і міждержавних проектів;

4) немає вірної відповіді.

5. Україна вступила до СОТ у:

1) 2009 році;

2) 2007 році;

3) 2005 році;

4) 2008 році.

6. Для системи продовольчої безпеки характерні певні принципи формування:

1) технічні, управлінські та організаційні;

2) науковості, системності, економічності, ієрархічності, узгодженості, перспективності та прогресивності;

3) науковості, наступності, систематичності і послідовності;

4) самозабезпеченості, стабільності, незалежності, доступності, якості, збалансованості, достатності.

7. Екологічна політика – це ...

1) система екологічних концепцій, принципів, підходів, пріоритетів і напрямів діяльності, що документально оформлена та офіційно задекларована (затверджена) і яка визначає взаємовідносини суспільства з навколишнім природним середовищем;

2) збереження або підтримка природної (екологічної), точніше – природно-антропогенної, системи в якісно визначеному стані протягом часу, характерного для цієї системи (еволюційний період, геологічний період тощо);

3) сукупність об'єктивно існуючих екологічних законів, принципів,

правил функціонування різного класу екосистем, системи «людина (суспільство) – природа»;

4) організаційна та регулятивно-контрольна діяльність суспільства і держави, спрямована на охорону та оздоровлення природного середовища, ефективне поєднання функцій природокористування і природоохорони, забезпечення нормальної життєдіяльності та екологічної безпеки громадян.

8. Умови досягнення цілей аграрної політики:

- 1) аграрна реформа та розширення державних мір;
- 2) земельна реформа, розвиток ринкової інфраструктури та розширення державних мір;
- 3) розвиток ринкової інфраструктури та розширення державних мір;
- 4) аграрна реформа, розвиток ринкової інфраструктури та формування товарних бірж.

9. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» був прийнятий в:

- 1) 2008 році;
- 2) 2006 році;
- 3) 2004 році;
- 4) 2002 році.

10. Який ринок являє собою сукупність фінансово-економічних та організаційно-правових відносин у процесі купівлі-продажу матеріально-технічних засобів?

- 1) ринок матеріально-технічних ресурсів;
- 2) ринок засобів виробництва;
- 3) ринок капіталу;
- 4) ринок оборотних фондів.

11. Найважливіший інструмент державної дії на аграрні відносини, який об'єднує всі види податків, це:

- 1) фінансова система;
- 2) бюджетна система;
- 3) податкова система;
- 4) економічна система.

12. Яке завдання вирішується при системі фінансово-кредитного механізму?

- 1) всебічне сприяння і підтримка різних форм підприємництва і господарювання в аграрному секторі;
- 2) чітке визначення об'єктів оподаткування, посилення бартерних операцій;
- 3) гарантування соціального захисту інтересів споживачів;
- 4) взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської

діяльності підприємств, установ та організацій з раціональним використанням природних ресурсів та ефективністю заходів щодо охорони навколишнього природного середовища на основі економічних важелів.

13. Економічний розвиток регіонів:

1) створення сприятливого клімату для розвитку підприємництва, виявлення всіх складових, що стимулюють формування, розповсюдження нових та розширення існуючих підприємств малого та середнього бізнесу;

2) досягнення вищих, ніж в попередніх періодах показників, що характеризують економічні та соціальні процеси в регіоні та є результатом економічного розвитку регіону;

3) це процес, який повинен забезпечити зростання економічного добробуту населення регіону шляхом ефективного використання всіх наявних регіональних ресурсів;

4) ефективне використання активів підприємств комунальної власності та коштів місцевих бюджетів як фінансової основи місцевого самоврядування.

14. На одному рівні прямих іноземних інвестицій з Україною перебувають:

1) Білорусь, Єгипет, Монголія, Ефіопія;

2) США, Китай, Японія, Чілі;

3) Англія, Франція, Італія, Кіпр;

4) Куба, Саудівська Аравія, ПАР, Нігерія.

15. Єдине фінансування сільського господарства в Європейському Союзі здійснюється через:

1) Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР);

2) Європейський фонд орієнтації і гарантії сільського господарства (ФЕОГА);

3) Фонд підтримки сільськогосподарських товаровиробників Європи (ЕОГА);

4) правильна відповідь відсутня.

Варіант 3

1. Внутрішня державна підтримка сільського господарства обумовлена об'єктивною необхідністю і визначається домовленостями між країнами в рамках:

1) ЄС;

2) СНД;

3) СОТ;

4) ООН.

2. Економіка добробуту – це ...

1) галузь економічної теорії, в якій розглядаються необхідні умови максимізації суспільного добробуту, умови та проблеми досягнення

оптимальних станів та правила, дотримання яких при прийнятті урядовцями рішень, дозволяють рухати суспільство в напрямку покращення суспільного добробуту;

2) наука, яка вивчає, як саме суб'єкти господарчої діяльності використовують наявні обмежені ресурси при організації та спеціалізації виробництва, обміні і споживанні товарів та послуг в умовах існуючої економічної системи;

3) наука про господарство, а саме – про організацію та управління виробництвом, ефективне використання ресурсів, збут і споживання товарів;

4) комплекс заходів, спрямованих на раціональне поєднання процесів праці з речовинними елементами виробництва в просторі й часі з метою підвищення ефективності виробництва, тобто досягнення поставлених завдань у найкоротший строк за найкращого використання виробничих ресурсів.

3. До внутрішніх чинників конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств відносять ...

1) сукупність усіх можливостей підприємства, що впливають на собівартість та якість його продукції;

2) чинники, що не належать до сфери впливу менеджменту підприємств і формуються у ринковому середовищі;

3) відмінність продукції даного підприємства від продукції конкурента і містить комплекс властивостей (окремі з яких можуть не мати кількісного вираження) щодо виявлених вимог ринку чи властивостей іншого товару;

4) нормативні параметри, що показують, чи відповідає сільськогосподарська продукція стандартам, нормам, правилам, які регламентують межі, із яких даний параметр не має права виходити.

4. Протекціонізм – це...

1) полегшення умов зовнішньої торгівлі у вигляді зниження величини мита, поступового скасування валютних і кількісних обмежень;

2) відмова від державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності;

3) захист внутрішнього ринку від зовнішньої конкуренції;

4) немає правильної відповіді.

5. Внутрішня підтримка держави, пов'язана з конкретним товаром відповідно до умов СОТ не повинна перевищувати:

1) 3%;

2) 5%;

3) 11%;

4) 8%.

6. Диференціація вартості харчування за соціальними групами, що відстежується в динаміці та розраховується як співвідношення між вартістю харчування 20% домогосподарств з найбільшими доходами та вартістю

харчування 20% домогосподарств з найменшими доходами – це ...

- 1) індикатор продовольчої безпеки;
- 2) критерій продовольчої безпеки;
- 3) показник продовольчої безпеки;
- 4) індикатор економічної безпеки.

7. Управління охороною навколишнього природного середовища полягає у здійсненні в цій галузі таких функцій:

- 1) спостереження і дослідження негативних змін у природному середовищі;
- 2) екологічна експертиза, контроль, прогнозування під час здійснення екологічної політики держави;
- 3) програмування, інформування та інша виконавчо-розпорядча діяльність під час проведення екологічної політики держави;
- 4) спостереження, дослідження, екологічна експертиза, контроль, прогнозування, програмування, інформування та інша виконавчо-розпорядча природоохоронна діяльність.

8. До основних напрямів проведення земельних реформи належать:

- 1) введення поряд з державною колективною та приватною власністю на землю та надання всім трьом формам власності рівноправності;
- 2) можливість розподілу земель, переданих у приватну власність сільськогосподарських підприємств, на земельні частки (паї) між членами цих підприємств;
- 3) передача так званих присадибних земельних ділянок, що знаходилися з 1991 року у постійному спадкованому володінні громадян, у їхню приватну власність;
- 4) усі відповіді правильні.

9. Основними завданнями Мінагрополітики України є формування та забезпечення реалізації:

- 1) державної політики у сферах сільського господарства, тваринництва, садівництва, насінництва, розсадництва, виноградарства, харчової і переробної промисловості, інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу та сільськогосподарського машинобудування, сільськогосподарської дорадчої діяльності;
- 2) державної політики щодо забезпечення державних соціальних стандартів та державних соціальних гарантій для населення, координація розроблення проектів прогнозів і державних програм з питань соціальної та демографічної політики;
- 3) комплексного управління та регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання й відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної та в межах своєї компетенції радіаційної безпеки, а також гідрометеорологічної, топографо-геодезичної та картографічної діяльності;

4) державної політики економічного і соціального розвитку; державної цінової політики; державної політики у сфері торгівлі; державної регіональної політики; державної політики у сфері технічного регулювання (стандартизації, метрології, сертифікації, оцінки (підтвердження) відповідності, акредитації органів з оцінки відповідності, управління якістю).

10. Модель, яка забезпечує інформаційне обслуговування в аграрному секторі економіки– це:

- 1) організаційно-інформаційна модель;
- 2) організаційно-виробнича модель;
- 3) організаційно-економічна модель;
- 4) організаційно-функціональна модель.

11. Який з податків відносять до непрямих:

- 1) єдиний податок;
- 2) податок на прибуток;
- 3) фіксований сільськогосподарський податок;
- 4) ПДВ.

12. Основними передумовами переходу до ринкової економіки є:

- 1) роздержавлення і приватизація, створення приватної власності на економічні ресурси та свобода підприємництва і вибору;
- 2) створення розвиненої грошово-кредитної системи;
- 3) формування достатньо ємного ринку товарів і послуг.
- 4) усі відповіді правильні.

13. Головним критерієм оцінки економічної ефективності регіональної економіки в умовах ринкових відносин є:

- 1) максимальне задоволення потреб усіх соціальних прошарків населення;
- 2) максимальний прибуток при мінімальних сукупних витратах;
- 3) потреби національної безпеки й оборони країни;
- 4) охорона довкілля в регіоні.

14. В ринкових умовах господарювання для реформованих підприємств аграрного сектора економіки України однією з головних проблем є:

- 1) залучення інвестиційних та інноваційних ресурсів;
- 2) недостатня заробітна плата;
- 3) зависокі податки;
- 4) зависокі амортизаційні відрахування.

15. Споживання продуктів, вироблених у ЄС, порівняно з імпортними продуктами, для того, щоб захистити спільний ринок від імпорту продуктів за низькими цінами і коливань світових цін – це:

- 1) перевага співдружності;

- 2) перевага національності;
- 3) перевага захисту ринку;
- 4) правильна відповідь відсутня.

Варіант 4

1. Необхідність державної підтримки полягає в специфіці національного аграрного сектору, а саме:

- 1) коливання цін на продукцію, висока еластичність попиту, залежність від промисловості;
- 2) коливання цін на продукцію, еластичність попиту, недосконалість законодавчої бази;
- 3) сезонність виробництва, коливання цін на продукцію, низька еластичність попиту;
- 4) висока еластичність попиту, залежність від промисловості, тривалість робочого процесу.

2. Метою регулятивного втручання є досягнення більш позитивного результату, порівняно з ... при відсутності інтервенції. Цей новий результат може оцінюватися за багатьма критеріями, але неминуче постане запитання: чи буде він позитивним в економічному розумінні цього слова?

- 1) альтернативним;
- 2) минулим;
- 3) запланованим;
- 4) нормативним.

3. Показник ефективності виробництва визначається як:

- 1) співвідношення результатів до витрат виробництва;
- 2) різниця між результатами та витратами виробництва;
- 3) добуток результатів та витрат виробництва;
- 4) сума результатів та витрат виробництва.

4. Вільна торгівля – це...

- 1) полегшення умов зовнішньої торгівлі у вигляді становлення величини мита, поступового зниження валютних і кількісних обмежень;
- 2) зовнішньоекономічна політика, за якої держава не втручається у торговельні відносини з іншими країнами; відсутність штучних (створених урядом) бар'єрів на шляху торгівлі між окремими фірмами різних країн;
- 3) захист внутрішнього ринку від зовнішньої конкуренції;
- 4) немає правильної відповіді.

5. Внутрішня підтримка сільського господарства, яка включається до сукупного виміру підтримки, має назву:

- 1) «жовта скринька»;
- 2) «зелена скринька»;
- 3) «чорна скринька»;

4) «рожева скринька».

6. Основним критерієм ефективності аграрної політики є ... , який визначається широким спектром взаємозалежних показників, що систематизуються у відповідні групи.

- 1) стан продовольчої безпеки країни;
- 2) рівень заробітної плати в сільському господарстві;
- 3) виробництво продовольства;
- 4) стійкий розвиток землекористування.

7. Громадяни та юридичні особи, винні в порушенні земельного законодавства, несуть таку відповідальність:

- 1) тільки адміністративну;
- 2) тільки кримінальну;
- 3) цивільну та адміністративну.
- 4) цивільну, адміністративну або кримінальну.

8. Розвиток ринкової інфраструктури включає:

- 1) доступність інформації про стан ринків, цін, види обладнання, ресурси, товари тощо;
- 2) розширення фірмової роздрібною торгівлі та формування гуртових ринків по реалізації сільськогосподарської продукції;
- 3) формування товарних бірж сільськогосподарської сировини;
- 4) всі відповіді вірні.

9. Довгострокова аграрна проблема ...

- 1) полягає у відносному падінні доходів сільськогосподарських виробників у довгостроковій перспективі порівняно із доходами в інших секторах економіки;
- 2) полягає у посиленні диспаритету цін на сільськогосподарську продукцію і виробничі ресурси у довгостроковій перспективі;
- 3) полягає у відносному падінні доходів сільськогосподарських виробників у довгостроковій перспективі і викликана низькою еластичністю попиту на сільськогосподарську продукцію та високою конкуренцією між виробниками;
- 4) полягає у відносному падінні доходів сільськогосподарських виробників у довгостроковій перспективі внаслідок недосконалої конкуренції в аграрному секторі.

10. Визначальним критерієм будь-яких нововведень в матеріально-технічній базі сільського господарства має бути таке положення:

- 1) виготовлення і постачання сільському господарству будь-яких матеріально-технічних ресурсів повинно розвиватися відірвано від виробництва предметів споживання і поза зв'язками з ними;

2) виготовлення і постачання сільському господарству будь-яких матеріально-технічних ресурсів не може розвиватися відірвано від виробництва предметівспоживання і поза зв'язками з ними;

3) виготовлення і постачання сільському господарству матеріально-технічнихресурсів лише найкращих закордонних виробників;

4) виготовлення і постачання сільському господарству будь-яких матеріально-технічних ресурсів має узгоджуватись з побажаннями керівників.

11. Від сплати земельного податку повністю звільнені:

1) наукові організації;

2) досвідчені, експериментальні і учбово-досвідчені господарства науково-дослідних установ і учбових закладів сільськогосподарського, лісгосподарського і іншого профілю;

3) організації Української академії сільськогосподарською наук;

4) всі відповіді вірні.

12. Комплекс об'єднаних загальною метою фінансово-кредитних організацій, який охоплює комерційні та кооперативні банки, кредитні спілки, котрі безпосередньо обслуговують комерційну діяльність сільськогосподарських товаровиробників – це:

1) фінансово-кредитні відносини;

2) фінансово-кредитний механізм;

3) фінансово-кредитна організація;

4) фінансово-кредитна інфраструктура.

13. Розрізняють два типи існуючих в Україні агропромислових формувань:

1) регіональні та господарські;

2) регіональні та загальнодержавні;

3) державні та приватні;

4) господарські та загальні.

14. З метою реалізації інноваційної моделі розвитку економіки було прийнято:

1) постанову Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2002року №1106 «Про заходи щодо підтримки інноваційно-інвестиційних проектів»;

2) постанову Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2010року №1111 «Про заходи щодо підтримки інноваційно-інвестиційних проектів»;

3) постанову Кабінету Міністрів України від 11 липня 2008року №1109 «Про заходи щодо підтримки інвестиційних проектів»;

4) постанову Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2007 року №1145 «Про заходи щодо підтримки інноваційних проектів».

15. В США основні напрями державного регулювання сільського господарства приблизно раз на п'ять років закріплюються ...

- 1) сільськогосподарським законом;
- 2) спеціальним законодавчим актом;
- 3) аграрним статутом;
- 4) пропозиціями, складеними сільськогосподарськими товаровиробниками.

Варіант 5

1. Особливу роль і місце сільськогосподарства в економіці

України визначають наступні фактори:

- 1) сільське господарство детермінує розвиток переробних галузей, де досить швидко здійснюється обіг коштів, що прямо впливає на нагромадження та інвестиційний процес;
- 2) агропромислове виробництво належить до найголовніших сфер, що забезпечують обсяг внутрішнього валового продукту;
- 3) забезпечення стабільного розвитку власного агропромислового виробництва слід вважати надійною запорукою економічної незалежності держави;
- 4) усі відповіді правильні.

2. Теоретичний аналіз економіки благоустрою починається з концепції «оптимуму»:

- 1) Пігоу;
- 2) Паретто;
- 3) Маршала;
- 4) Маслоу.

3. Запровадження інтенсивних методів виробництва у сільському господарстві потребує, в першу чергу:

- 1) організації відповідного промислового їх використання;
- 2) оновлення матеріально-технічної бази на селі;
- 3) покращення соціально-економічного розвитку села;
- 4) підвищення рівня зайнятості працівників сільського господарства.

4. Лібералізація – це...

1) економічна політика держави, яка виражається в системі взаємопов'язаних заходів, спрямованих на підтримку й захист власних товаровиробників від іноземної конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринках;

2) розширення свободи економічних дій господарюючих суб'єктів, зняття обмежень на економічну діяльність, розкріпачення підприємництва;

3) спроможність країни власними силами і ресурсами нейтралізувати деструктивні чинники, що несуть загрозу національним економічним інтересам і державі;

4) немає правильної відповіді.

5. Чи дозволяється правилами СОТ застосовувати тарифні квоти для сільськогосподарських товарів:

1) так, при умові використання їх у недискримінаційний спосіб, прозора та передбачувано, із публічним повідомленням про правила стосовно таких обмежень та розподіл квот;

2) ні, не дозволяється згідно домовленостей СОТ;

3) так, дозволяється при дотриманні умов зазначених у «червонійскриньці»;

4) ні, не дозволяється згідно умов вільної торгівлі.

6. Рівень продовольчої безпеки доцільно визначати за допомогою інтегрального показника, де може бути використана методика розрахунку рівня економічної безпеки, затверджена наказом:

1) Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60;

2) Міністерства аграрної політики та продовольства України від 02.02.2010 № 60;

3) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України від 02.02.2011 № 62;

4) Міністерство охорони здоров'я України від 02.02.2007 № 60.

7. Згідно статті ... Земельного кодексу України державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів:

1) стаття 88;

2) стаття 108;

3) стаття 158;

4) стаття 188.

8. Однією з умов досягнення цілей аграрної політики є розширення державних мір, що включає в себе:

1) формування у товаровиробника почуття господаря; пропонування права самостійно виробляти і реалізувати вироблену продукцію на вільному ринку чи державним організаціям по заключених контрактах; формування 2-х джерел реалізації продукції: вільний продаж за відносно високими цінами, але з комерційним ризиком та гарантований збут за нижчими цінами;

2) ефективне використання і зберігання земельних ресурсів, пропонування права самостійно виробляти і реалізувати вироблену продукцію на вільному ринку чи державним організаціям по заключених контрактах; формування 2-х джерел реалізації продукції: вільний продаж за відносно високими цінами, але з комерційним ризиком та гарантований збут за нижчими цінами;

3) удосконалення різних форм володіння землею, пропонування права самостійно виробляти і реалізувати вироблену продукцію на вільному ринку чи

державним організаціям по заключених контрактах; формування 2-х джерел реалізації продукції: вільний продаж за відносно високими цінами, але з комерційним ризиком та гарантований збут за нижчими цінами;

4) вірна відповідь відсутня.

9. Для більшості країн основними цілями аграрної політики є:

- 1) забезпечення потреб споживачів та переробної промисловості;
- 2) охорона навколишнього середовища;
- 3) стабілізація і підтримка прибутків сільськогосподарських виробників
- 4) всі вище зазначені відповіді є вірними.

10. Основна економічна проблема сучасного агропромислового виробництва України полягає у:

- 1) недостатності обігових коштів та інвестиційного процесу;
- 2) недостатності сировини належної якості;
- 3) застарілості матеріально-технічних ресурсів;
- 4) всі відповіді вірні.

11. Фізична або юридична особа, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції, переробкою власно-виробленої сільськогосподарської продукції та її реалізацією, це:

- 1) сільськогосподарський товаровиробник;
- 2) сільськогосподарське виробництво;
- 3) сільськогосподарський підприємець;
- 4) сільськогосподарське підприємство.

12. Принциповою характеристикою фінансово-кредитної системи в умовах ринку є те, що вона діє за:

- 1) методом фінансово-господарської діяльності;
- 2) базується на засадах комерційного розрахунку;
- 3) базується на одержанні прибутку та самоокупності;
- 4) всі відповіді вірні.

13. Основні напрями регіональної політики:

1) співвідношення й взаємодія рушійних сил регіонального розвитку в державному, кооперативному, приватному та інших секторах національної економіки; співвідношення державного й регіонального аспектів розвитку, центрального й регіонального рівнів управління; зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів; регіональні аспекти демографічної, екологічної політики;

2) перевага інтересів регіону над інтересами галузей, відомств, окремих підприємств і організацій; всебічне врахування економічних, технологічних, етнічних, екологічних та соціально-демографічних передумов та факторів розміщення продуктивних сил і розвитку регіону з наданням переваги чинникам соціальним та екологічним; пріоритет інтенсивного,

ресурсозберігаючого підходу до розміщення продуктивних сил при обмеженні матеріаломісткого виробництва; потреба поступового зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів;

3) всебічне врахування економічних, технологічних, етнічних, екологічних та соціально-демографічних передумов та факторів розміщення продуктивних сил і розвитку регіону з наданням переваги чинникам соціальним та екологічним; пріоритет інтенсивного, ресурсозберігаючого підходу до розміщення продуктивних сил при обмеженні матеріаломісткого виробництва; потреба поступового зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів.

4) гарантування мінімальної заробітної плати і регулювання доходів у цілому; забезпечення зайнятості населення і надання допомоги на випадок безробіття; індексація фіксованих доходів і захист грошових заощаджень населення; надання допомоги найбіднішим верствам населення; створення умов для самореалізації людини; забезпечення охорони здоров'я населення незалежно від рівня доходів.

14. У середині держави, найпривабливішим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення підприємств є:

- 1) іноземні інвестиції;
- 2) зниження зарплати;
- 3) використання екстенсивного способу виробництва;
- 4) підвищення податків.

15. Коли представники груп агробізнесу США періодично переходять з власного бізнесу на високі посади в виконавчих органах та навпаки, то це явище дістало назву:

- 1) синдром «металевих дверей»;
- 2) синдром «зламаних стільців»;
- 3) синдром «обертаючихся дверей»;
- 4) синдром Мітинга.

Варіант 6

1. Дієвого державного регулювання та підтримки для нормального розвитку вимагає сільське господарство, тому що:

- 1) сільське господарство є життєво необхідною галуззю;
- 2) сільське господарство піддається негативному впливу різних факторів: природних, економічних, соціальних;
- 3) в більшості випадків, сільськогосподарська продукція не може на рівних конкурувати зі світовою;
- 4) всі відповіді вірні.

2. Концепція «оптимуму» визначається як:

- 1) ситуація в суспільстві, коли не можливо поліпшити добробут одного члена суспільства без одночасного зниження добробуту іншого;
- 2) ситуація в суспільстві, коли можливо поліпшити добробут одного члена суспільства без одночасного зниження добробуту іншого;

3) ситуація в суспільстві, коли підвищується добробут усіх людей, або деяких але при цьому не погіршується становище решти;

4) ситуація в суспільстві, коли підвищується добробут усіх людей, або деяких але при цьому погіршується становище решти.

3. Забезпечити необхідний рівень надходження матеріально-технічних ресурсів у агропромислове виробництво можна:

1) шляхом підвищення конкурентоспроможності продукції агропромислового виробництва;

2) шляхом підвищення ефективності діяльності агропромислового виробництва;

3) шляхом забезпечення прийнятності матеріально-технічних ресурсів за якістю, надійністю і ціною;

4) всі відповіді вірні.

4. До найважливіших атрибутів аграрної політики не належить:

1) соціально-економічна сутність аграрної політики;

2) зміст аграрної політики;

3) фактори аграрної політики;

4) етапність, тобто визначення конкретних завдань стратегічного і тактичного планів.

5.

Кредитні відносини з урахуванням специфіки сільськогосподарського виробництва полягають в наступному:

1) у наданні кредитів на пільгових умовах;

2) у надходженні кредитів у господарства у встановлені строки;

3) обидві відповіді правильні;

4) правильних відповідей немає.

6. ФАО – це ...

1) міжнародна організація, створена для підтримки та укріплення міжнародного миру та безпеки, розвитку співпраці між державами;

2) міжнародна організація в рамках ООН, спрямована на зменшення гостроти проблеми бідності і голоду в світі шляхом сприяння розвитку сільського господарства, поліпшення харчування і вирішення проблеми продовольчої безпеки;

3) один з головних органів ООН, який координує співпрацю в економічній, соціальній областях ООН та її спеціалізованих установ;

4) спеціалізована установа ООН, що займається мобілізацією фінансових ресурсів з метою збільшення виробництва продовольства та покращення становища з харчуванням.

7. У якому документі передбачено, що розвиток земельних відносин здійснюватиметься шляхом розширення і вдосконалення нормативно-правового

забезпечення, формування відповідних інституційних засад, посилення державної підтримки земельної реформи.

- 1) Конституцією України;
- 2) Законом України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року»;
- 3) Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України»;
- 4) Постановою Верховної Ради України «Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля».

8. Через які види носіїв реалізується аграрна політика?

- 1) прямі носії аграрної політики та носії впливу на аграрну політику;
- 2) прямі та непрямі носії аграрної політики;
- 3) прямі, непрямі та змішані;
- 4) прямі, непрямі та змінні носії аграрної політики.

9. Які з наведених тверджень є не вірними? Згідно чинного законодавства, основними пріоритетами державної аграрної політики є:

- 1) забезпечення в сільськогосподарському виробництві за допомогою системи державних організаційно-правових заходів прибутку на авансований капітал, включаючи вартість земельних ресурсів, не нижче середнього рівня по економіці держави;
- 2) створення умов для реалізації та захисту прав селян на землю, формування ринкових земельних відносин, охорони земель;
- 3) створення рівних умов для функціонування різних організаційно-правових форм господарювання в аграрному секторі, які сприяють гармонізації інтересів власників та найманих працівників;
- 4) державна підтримка запровадження експортних субсидій для розширення збуту продукції власного виробництва за межами України.

10. Технологічний запас – це:

- 1) створюється на період з моменту оплати виставленого постачальником рахунку до прибуття вантажу на склад підприємства. На практиці його величина визначається на основі фактичних даних за попередній рік;
- 2) призначений для забезпечення виробництва матеріалами протягом певного часу, необхідного для розвантажування транспортних засобів, що надійшли до складів підприємства, сортування та складування матеріалів, перевірки їх якості;
- 3) призначений для забезпечення виробництва при повному використанні поточного запасу і можливих порушень в періодичності надходження матеріалів на підприємство із-за несвоєчасності відправки матеріалів, затримки при транспортуванні, інших непередбачених причин;
- 4) є найбільшим за розміром створюється він для забезпечення безперебійного процесу виробництва матеріальними ресурсами в період між двома черговими поставками.

11. Цінова політика в сільському господарстві здійснюється на основі:

- 1) вільного ціноутворення у поєднанні з державним регулюванням;
- 2) підтримкою доходів сільськогосподарських товаровиробників;
- 3) антимонопольним контролем за цінами на продукцію сільськогосподарства та матеріально-технічні ресурси (послуги), що ним споживаються;
- 4) всі відповіді вірні.

12. Формування фінансово-кредитного механізму передбачає:

- 1) створення відповідної фінансової інфраструктури, тобто фінансово-кредитних установ, які забезпечують безпосереднє обслуговування в сфері фінансування;
- 2) забезпечення оперативного фінансування нових проектів, програм;
- 3) виконання депозитно-кредитних операцій для сільськогосподарських товаровиробників;
- 4) створення основних фінансово-кредитних форм, методів і важелів використання економічних законів, вирішення суперечностей суспільного способу виробництва, реалізації власності щодо регулювання фінансово-кредитних відносин у суспільстві.

13. До важливих ознак соціально-економічної і психологічної значущості праці в агропромисловому виробництві треба віднести наступні:

- 1) галузі, які для працевлаштування є бажаними та найпривабливішими; форми власності та господарювання, які викликають найбільший інтерес;
- 2) сфери агропромислового виробництва, які є і будуть найпрестижнішими; професії агропромислового виробництва, які є і будуть найпрестижнішими; мотиви, які кладуться населенням в основу вибору місця працевлаштування в аграрному секторі;
- 3) правильної відповіді немає;
- 4) усі відповіді правильні.

14. Законодавчо визначено, що інвестиції – це:

- 1) всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності для отримання прибутку або досягнення певних соціальних ефектів;
- 2) всі види майнових цінностей для отримання прибутку або досягнення певних соціальних ефектів;
- 3) всі види майнових і немайнових цінностей для отримання економічного і соціального ефекту;
- 4) частина грошових коштів, що спрямована на відтворення основних засобів виробничого і невиробничого призначення, на створення нових, реконструкцію і розвиток наявних основних засобів, включаючи об'єкти соціальної сфери.

15. Державна організація, що була створена для регулювання відносин держави з сільськогосподарськими виробниками США – це:

- 1) товарно-промислова група;
- 2) економічна корпорація;
- 3) кредитна корпорація;
- 4) товарно-кредитна корпорація.

Варіант 7

1. Однією з основних стратегічних цілей аграрної політики це:

- 1) перетворення аграрного сектору на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави;
- 2) державна підтримка сільського господарства для забезпечення продовольчої безпеки країни;
- 3) забезпечення підвищення рівня якості та конкурентоспроможності виробленої сільськогосподарської продукції;
- 4) формування еквівалентних міжгалузевих відносин сільського господарства з іншими галузями економіки країни.

2. Концепція «суб-оптимуму» визначається як:

- 1) ситуація в суспільстві, коли не можливо поліпшити добробут одного члена суспільства без одночасного зниження добробуту іншого;
- 2) ситуація в суспільстві, коли підвищується добробут усіх людей, або деяких але при цьому не погіршується становище решти, тоді існує потенційна можливість для зростання соціального добробуту;
- 3) в деяких випадках безповоротні втрати дуже незначні, але в інших, наприклад при утриманні цін, – досить великі;
- 4) загальний обсяг товарів та послуг, які знаходяться в розпорядженні суспільства і є наявними для використання.

3. Нормальний відтворювальний процес у сільському господарстві визначається і детермінується:

- 1) питомою вагою матеріально-технічних ресурсів і засобів виробництва та реальними можливостями фінансового стану аграрного сектору;
- 2) питомою вагою працівників аграрного сектору з вищою освітою у загальній кількості працюючих;
- 3) питомою вагою засобів виробництва та сільськогосподарської техніки;
- 4) питомою вагою працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві та сільськогосподарської техніки.

4. Існуючі методики комплексної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства дозволяють характеризувати конкурентоспроможність підприємства на:

- 1) оперативному, тактичному і стратегічному рівнях;

- 2) оперативному та стратегічному рівнях;
- 3) короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періодах;
- 4) короткостроковому та довгостроковому періодах;

5. Видатки на створення інфраструктури, консалтинг, маркетингові послуги, охорону навколишнього середовища належать до програм:

- 1) «жовтої скриньки»;
- 2) «зеленої скриньки»;
- 3) «пільгової скриньки»;
- 4) «дотаційної скриньки».

6. У якому році було створено ФАО:

- 1) у 1928 році;
- 2) у 1945 році;
- 3) у 1959 році;
- 4) у 1999 році.

7. Фінансування наукових досліджень з проблем соціального розвитку села та агропромислового виробництва здійснюється в основному за рахунок:

- 1) власних коштів господарств;
- 2) коштів, отриманих у вигляді іноземних інвестицій;
- 3) місцевого бюджету;
- 4) державного бюджету.

8. Особи, інстанції, які володіють законним правом приймати аграрно-політичні рішення і здійснювати аграрно-політичні міроприємства – це ...

- 1) прямі носії аграрної політики;
- 2) непрямі носії аграрної політики;
- 3) носії впливу на аграрну політику;
- 4) змішані носії.

9. Оберіть вірну відповідь. Основними шляхами реалізації основних пріоритетів аграрної політики України є:

1) формування сприятливого економічного середовища для ефективної діяльності суб'єктів аграрного сектору; державна політика щодо розвитку ринків продукції сільського господарства і продовольства; удосконалення системи державного регулювання, ефективне поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі;

2) розвиток земельних відносин; державна політика щодо розвитку ринків продукції сільського господарства і продовольства; удосконалення системи державного регулювання, ефективне поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі;

3) розвиток земельних відносин; формування сприятливого економічного середовища для ефективної діяльності суб'єктів аграрного сектору; державна політика щодо розвитку ринків продукції сільського господарства і

продовольства; удосконалення системи державного регулювання, ефективно поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі; комплексний розвиток сільських територій, підвищення соціального захисту і життєвого рівня сільських жителів;

4) формування сприятливого економічного середовища для ефективної діяльності суб'єктів аграрного сектору; державна політика щодо розвитку ринків продукції сільського господарства і продовольства; удосконалення системи державного регулювання, ефективно поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі.

10. Страховий запас – це:

1) створюється на період з моменту оплати виставленого постачальником рахунку до прибуття вантажу на склад підприємства. На практиці його величина визначається на основі фактичних даних за попередній рік;

2) призначений для забезпечення виробництва матеріалами протягом певного часу, необхідного для розвантажування транспортних засобів, що надійшли до складів підприємства, сортування та складування матеріалів, перевірки їх якості;

3) призначений для забезпечення виробництва при повному використанні поточного запасу і можливих порушень в періодичності надходження матеріалів на підприємство із-за несвоєчасності відправки матеріалів, затримки при транспортуванні, інших непередбачених причин;

4) є найбільшим за розміром створюється він для забезпечення безперебійного процесу виробництва матеріальними ресурсами в період між двома черговими поставками.

11. Платником податку в аграрному секторі – є :

1) юридична або фізична особа, на яку, згідно з чинним законодавством, покладаються зобов'язання сплачувати податки;

2) юридична або фізична особа, на яку нараховується податок;

3) фізична або юридична особа, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції, переробкою власно-виробленої сільськогосподарської продукції та її реалізацією;

4) юридична особа, основним видом діяльності якої є вирощування та переробка сільськогосподарської продукції, виручка від реалізації якої становить не менше 50 % загальної суми виручки.

12. У чому полягає основна функція і цільове призначення іпотечного банку?

1) в організації і обслуговуванні добровільного і обов'язкового страхування майна й виробництва в аграрному секторі;

2) здійснюють кредитні операції на тривалий строк, здебільшого під заставу нерухомості, значна частка їхніх пасивів формується за рахунок власного капіталу і капіталу, мобілізованого за допомогою випуску іпотечних облігацій;

3) в здійсненні кредитно-розрахункового обслуговування застави майна підприємств аграрного сектора, в майновому облаштуванні фермерських господарств;

4) в організації стимулювання раціонального використання землі.

13. Спеціалізація Поліського агропромислового територіального комплексу.

1) спеціалізується на виробництві зернових культур, льону, картоплі, молочно-м'ясному скотарстві і свинарстві;

2) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції;

3) зернопродуктовий, олійнопродуктовий, плодоовочевий, м'ясо- і молокопромисловий спеціалізовані комплекси;

4) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції, скотарство, свинарстві, вівчарство.

14. Для інвестиційного та інноваційного забезпечення аграрного сектора економіки необхідна:

1) виважена державна підтримка та нормативно-правова база;

2) підтримка іноземних вкладників та розвинута інфраструктура;

3) підтримка іноземних держав та міжнародних інвестиційних фондів;

4) розвиток нормативно-правової бази для залучення іноземних інвестицій.

15. Створена в 1916 році в США з метою надання надійних джерел кредитування фермерам, для яких умови і кредитні ставки комерційних банків були не вигідними, називається:

1) Федеральна сільськогосподарська корпорація;

2) Американський іпотечний банк;

3) Корпорація сільського господарства;

4) Фермерська кредитна система.

Варіант 8

1. У залежності від різних критеріїв державне регулювання класифікується:

1) за методами регулювання, характером регулювання, за галузями регулювання, сферами регулювання, ступенем впливу на виробництво й торгівлю, за видами торгівлі;

2) за методами регулювання, характером регулювання, за галузями регулювання, сферами регулювання, за видами торгівлі;

3) за характером регулювання, за галузями регулювання, сферами регулювання, ступенем впливу на виробництво й торгівлю;

4) за методами регулювання, ступенем впливу, характером регулювання, за галузями регулювання, сферами регулювання, ступенем впливу на виробництво й торгівлю.

2. Альтернативою критерію Паретто є принцип, відомий як критерій:

- 1) «Сприяння»;
- 2) «Компенсацій»;
- 3) «Відшкодувань»;
- 4) «Ефективності».

3. За сучасних умов в Україні ринок матеріально-технічних ресурсів формується за допомогою таких трьох джерел:

- 1) вітчизняних заводів-виробників, держави і посередників;
- 2) держави, зарубіжних фірм і посередників;
- 3) вітчизняних заводів-виробників, зарубіжних фірм і посередників;
- 4) вітчизняних заводів-виробників, зарубіжних фірм і держави.

4. Індекс відносної експортної конкурентоспроможності (RelativeExportAdvantageIndex, RXA) визначається як:

- 1) розрахунок відносних переваг або недоліків певної країни в певному класі товарів або послуг, про що свідчать торгові потоки;
- 2) різниця між експортом та імпортом певного товару;
- 3) відношення частки країни у світовому імпорті певного товару до частки даної країни в світовому імпорті усіх інших товарів;
- 4) відношення частки країни у світовому експорті певного товару до частки даної країни в світовому експорті усіх інших товарів.

5. Сферами, для яких Угодою про сільське господарство передбачені зобов'язання країн-членів СОТ, не є:

- 1) доступ на внутрішні ринки;
- 2) внутрішня підтримка вітчизняного виробника;
- 3) імпортна конкуренція;
- 4) санітарні та фітосанітарні питання.

6. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» визначає основи державної політики у ... сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції та розвитку аграрного ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки населення.

- 1) бюджетній, ціновій, страховій, регуляторній;
- 2) кредитній, ціновій, страховій, регуляторній та інших;
- 3) бюджетній, кредитній, ціновій, страховій, регуляторній та інших;
- 4) кредитній, ціновій, регуляторній та інших.

7. Відповідальність за виконання Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві» покладається на:

- 1) Кабінет Міністрів України та органи місцевого і регіонального самоврядування;

- 2) Кабінет Міністрів України та Міністерство соціальної політики;
- 3) Міністерство соціальної політики та Міністерство аграрної політики та продовольства;
- 4) Міністерство аграрної політики та продовольства й органи місцевого і регіонального самоврядування.

8. Організації і об'єднання, які здатні в різних формах частково впливати на процес прийняття аграрно-політичних рішень і проведення відповідних аграрно-політичних міроприємств – це ...

- 1) прямі носії аграрної політики;
- 2) непрямі носії аграрної політики;
- 3) носії впливу на аграрну політику;
- 4) змішані носії.

9. Яке з наведених тверджень є помилковим? Відповідно до чинного законодавства, основними стратегічними цілями аграрної політики України є:

- 1) гарантування продовольчої безпеки держави;
- 2) досягнення збільшення валового виробництва сільськогосподарської продукції;
- 3) підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- 4) комплексний розвиток сільських територій та розв'язання соціальних проблем на селі.

10. Сукупність предметів та засобів праці, які використовуються людьми в процесі виробництва матеріальних благ і послуг – це:

- 1) засоби виробництва;
- 2) предметивиробництва;
- 3) фактори виробництва;
- 4) матеріально-технічна база.

11. Частка об'єкта оподаткування, на яку нараховується податок (вона менша за об'єкт оподаткування, оскільки законодавством може бути встановлені пільги) – це:

- 1) ставка оподаткування;
- 2) об'єкт оподаткування;
- 3) податкова база;
- 4) принцип оподаткування.

12. Забезпечення оперативного фінансування нових проектів, програм виробничої діяльності в аграрному секторі шляхом об'єднання різних фінансових джерел – функція:

- 1) аграрного інвестиційного фонду;
- 2) акціонерно-пайової компанії;
- 3) Міністерства аграрної політики та продовольства;

4) іпотечного банку.

13. Спеціалізація Лісостепового агропромислового територіального комплексу.

1) спеціалізується на виробництві зернових культур, льону, картоплі, молочно-м'ясному скотарстві і свинарстві;

2) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції;

3) зернопродуктовий, олійнопродуктовий, плодоовочевий, м'ясо- і молокопромисловий спеціалізовані комплекси;

4) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції, скотарство, свинарстві, вівчарство.

14. Знайдіть неправильну відповідь. Основними видами кооперації в Україні:

1) споживча кооперація;

2) кредитна кооперація;

3) міжрегіональна кооперація;

4) виробнича кооперація.

15. У якій країні під поняттям «реституція» розуміють повернення прав власності колишнім власникам землі та їх спадкоємцям?

1) Албанія;

2) Болгарія;

3) Чехія;

4) всі відповіді правильні.

Варіант 9

1.

Знайдіть неправильну відповідь. До елементів економічного потенціалу агропромислового комплексу України належать:

1) земля та вода;

2) природні ресурси промислового та сільськогосподарського походження, людські, інтелектуальні та фінансові ресурси;

3) праця та підприємницький талант;

4) кошти.

2. У політичній практиці застосовується декілька методів прийняття рішень:

1) компроміс, консенсус і гегемонія;

2) компроміс і консенсус;

3) індивідуальні та колективні;

4) заявлення вимог, підготовка рішення, прийняття рішення, виконання рішення.

3. Основними принципами ціноутворення є:

- 1) економічна обґрунтованість, рівновага цін, поєднання вільного ціноутворення з державним регулюванням, урахування якості продукції, термінів реалізації;
- 2) урахування якості продукції, термінів реалізації, встановлення державою різних рівнів фіксованих цін, сприяння розвитку вільної конкуренції;
- 3) поєднання вільного ціноутворення з державним регулюванням, урахування якості продукції, термінів реалізації, створення однакових умов для еквівалентного обміну;
- 4) економічна обґрунтованість, рівновага цін, урахування якості продукції, термінів реалізації, запровадження державного рівня на внутрішню ціну.

4. Індекс відносної залежності від імпорту (Relative Import Penetration Index, RMP) визначається як:

- 1) розрахунок відносних переваг або недоліків певної країни в певному класі товарів або послуг, про що свідчать торгові потоки;
- 2) різниця між експортом та імпортом певного товару;
- 3) відношення частки країни у світовому імпорті певного товару до частки даної країни в світовому імпорті усіх інших товарів;
- 4) відношення частки країни у світовому експорті певного товару до частки даної країни в світовому експорті усіх інших товарів.

5. Серед заходів підтримки, що запроваджені в сучасних умовах в Україні, до складу «жовтої скриньки» не підпадають:

- 1) бюджетна тваринницька дотація;
- 2) підтримка селекції в рослинництві, тваринництві, птахівництві;
- 3) фінансова підтримка через механізм здешевлення кредитів;
- 4) програми боротьби зі шкідниками та захворюваннями.

6. Вирішити проблему оцінки результатів втручання держави допомагають показники ...

- 1) рівень ВВП (ВНП) на душу населення і темпи економічного зростання;
- 2) які застосовуються для виміру рівня життя сільського населення;
- 3) рівня конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства;
- 4) які засновані на порівнянні сформованих внутрішніх цін на сільськогосподарську продукцію з світовими цінами на аналогічних ринках.

7. Основні засади розвитку соціальної сфери села спрямовані на:

- 1) поліпшення організації життєзабезпечення сільського населення в умовах становлення приватного сектора в аграрній сфері,
- 2) розвиток економіки в ринкових умовах, що має враховуватись у процесі визначення стратегічних напрямів розвитку економіки, підготовки та виконання державних, галузевих і регіональних програм
- 3) розроблення нормативно-правових актів з питань соціально-економічного розвитку держави в найближче десятиліття;

4) усі відповіді правильні.

8. Принципи аграрної політики:

1) пріоритетності національних особливостей та інтересів при формуванні аграрної економіки; однакового підходу до функціонування різних форм власності в аграрній економіці; розвитку аграрної економіки на засадах ринку; поєднання ринкового механізму з державним регулюванням; соціальної справедливості і соціальної відповідальності;

2) пріоритетності національних особливостей та інтересів при формуванні аграрної економіки; поєднання ринкового механізму з державним регулюванням; соціальної справедливості і соціальної відповідальності;

3) однакового підходу до функціонування різних форм власності в аграрній економіці; розвитку аграрної економіки на засадах ринку; поєднання ринкового механізму з державним регулюванням; соціальної справедливості і соціальної відповідальності;

4) пріоритетності національних особливостей та інтересів при формуванні аграрної економіки; однакового підходу до функціонування різних форм власності в аграрній економіці; розвитку аграрної економіки на засадах ринку; соціальної справедливості і соціальної відповідальності.

9. Яке з наведених тверджень є помилковим? Відповідно до чинного законодавства, основними напрямками підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного сектору в Україні є:

1) удосконалення методики оцінки земель, урахування вартості землі сільськогосподарського призначення при збалансуванні міжгалузевих відносин;

2) підвищення рівня менеджменту в організації господарської діяльності суб'єктів аграрного сектору, вдосконалення державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, посилення державної підтримки створення та функціонування системи сільськогосподарського дорадництва та ринку консультативних послуг;

3) створення умов для підвищення ролі самоврядних галузевих і міжгалузевих об'єднань у регулюванні економічних відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками, заготівельними, переробними, сервісними та торговельними підприємствами;

4) розвиток фінансово-кредитних механізмів, зокрема тих, що передбачають удосконалення часткової компенсації кредитних ставок у разі значного перевищення облікових ставок, формування фонду кредитної підтримки сільськогосподарських товаровиробників та гарантій повернення кредитів, запровадження бюджетного фінансування на умовах пріоритетності власних коштів, створення належної ринкової фінансової інфраструктури.

10. Вкажіть джерела формування власних фінансових ресурсів:

1) частина прибутку, який спрямовується на розвиток виробництва; амортизаційні відрахування; доходи від реалізації основних засобів;

2) довгострокові кредити банків та інші кредитні ресурси; цільовий державний кредит, спрямований на конкретний вид інвестування;

3) внески сторонніх вітчизняних і зарубіжних інвесторів (грант, безповоротна фінансова допомога);

4) усі відповіді правильні.

11. Фіксований сільськогосподарський податок впроваджено з метою підтримки:

1) аграрного сектора економіки;

2) бюджету України;

3) Державної податкової служби;

4) аграрної політики України.

12. Інформаційно-консультаційні центри діють в Україні на:

1) рівні держави;

2) рівні областей;

3) рівні районів та міжрайонному рівні;

4) усі відповіді правильні.

13. Спеціалізація Степового агропромислового територіального комплексу.

1) спеціалізується на виробництві зернових культур, льону, картоплі, молочно-м'ясному скотарстві і свинарстві;

2) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції;

3) зернопродуктовий, олійнопродуктовий, плодоовочевий, м'ясо- і молокопромисловий спеціалізовані комплекси;

4) виробництво і переробка зернових культур, цукрових буряків, м'яса, плодоовочевої продукції, скотарство, свинарстві, вівчарство.

14. У сучасних умовах загально світового науково-технічного прогресу правові аспекти забезпечення інноваційної та інвестиційної політики в аграрному секторі України набувають більшої актуальності, оскільки:

1) можуть зумовити забезпечення продовольчої безпеки України;

2) можуть зумовити забезпечення розвитку господарського комплексу в країні;

3) можуть зумовити скорочення виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції саме для забезпечення внутрішніх потреб країни;

4) можуть зумовити зниження зовнішньоекономічної діяльності.

15. Основними проблемами, якими характеризуються ринки сільськогосподарських земель у країнах Центральної та Східної Європи стали:

1) високі операційні витрати, пов'язані з купівлею-продажем землі, в які входять нотаріальні, податкові та інші адміністративні збори;

2) повільні темпи реституції земельних ділянок і вирішення правових суперечок;

- 3) значна відмінність між адміністративними (встановленими державою) та ринковими цінами на землі сільськогосподарського призначення;
- 4) скорочення виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції.

Варіант 10

1. Зовнішньоекономічна діяльність України у сфері аграрного сектору включає наступні напрями:

- 1) сукупність напрямів, форм і методів торговельно-економічного, науково-технічного співробітництва;
- 2) кредитні та валютно-фінансові відносини аграрного сектору з іноземними товаровиробниками, науковими і фінансовими установами з метою ефективного використання переваг міжнародного поділу праці;
- 3) обидві відповіді правильні;
- 4) правильних відповідей немає.

2. Домінуюча на ринку у відповідному часовому відрізку ціна на товар (послуги, роботи), що виплачується за нього в процесі купівлі-продажу незалежно від індивідуальних витрат виробників на його виробництво і реалізацію ...

- 1) ринкова ціна;
- 2) оптова ціна;
- 3) роздрібна ціна;
- 4) оптово-роздрібна ціна.

3.

До основних напрямів інформаційного забезпечення аграрного сектору економіки України належать:

- 1) комп'ютеризація аграрного сектору;
- 2) впровадження ГІС-технологій;
- 3) впровадження Інтернету;
- 4) усі відповіді правильні.

4. Індекс відносних торговельних переваг РТА визначається як:

- 1) розрахунок відносних переваг або недоліків певної країни в певному класі товарів або послуг, про що свідчать торгові потоки;
- 2) різниця між експортом та імпортом певного товару;
- 3) відношення частки країни у світовому імпорті певного товару до частки даної країни в світовому імпорті усіх інших товарів;
- 4) відношення частки країни у світовому експорті певного товару до частки даної країни в світовому експорті усіх інших товарів.

5. Статтею 15 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» визначено, що при плануванні витрат державного бюджету на черговий рік Кабінет Міністрів України передбачає статтю видатків на надання дотацій виробникам:

- 1) продукції тваринництва;
- 2) продукції рослинництва;
- 3) продукції сільського господарства;
- 4) агропромислової продукції.

6. Якій вищій інстанції безпосередньо підпорядковуються навчальні заклади аграрного спрямування:

- 1) Міністерству освіти і науки України;
- 2) Міністерству аграрної політики та продовольства України;
- 3) Міністерству економічного розвитку та торгівлі України;
- 4) Комітету з розвитку сільського господарства при Верховній раді України.

7. Метою соціальної політики на селі є забезпечення:

- 1) належного життєвого рівня сільського населення;
- 2) незадовільного життєвого рівня сільського населення;
- 3) належного життєвого рівня міського населення;
- 4) комплексного розвитку сільських територій.

8. Досягається науковість аграрної політики шляхами:

1) систематичного спостереження, аналізу, пояснень, прогнозування економічних процесів в аграрному секторі; виявлення механізму формування і прийняття вольових рішень в сфері аграрної політики; визначення закономірностей і тенденцій розвитку виробничих сил і виробничих відносин в аграрній сфері; виявлення взаємозалежностей і взаємозв'язку аграрної сфери з іншими сферами народного господарства; вивчення політичних можливостей реалізації поставлених цілей;

2) систематичного спостереження, аналізу, пояснень, прогнозування економічних процесів в аграрному секторі; визначення закономірностей і тенденцій розвитку виробничих сил і виробничих відносин в аграрній сфері; виявлення взаємозалежностей і взаємозв'язку аграрної сфери з іншими сферами народного господарства; вивчення політичних можливостей реалізації поставлених цілей;

3) систематичного спостереження, аналізу, пояснень, прогнозування економічних процесів в аграрному секторі; виявлення механізму формування і прийняття вольових рішень в сфері аграрної політики; визначення закономірностей і тенденцій розвитку виробничих сил і виробничих відносин в аграрній сфері;

4) виявлення механізму формування і прийняття вольових рішень в сфері аграрної політики; визначення закономірностей і тенденцій розвитку виробничих сил і виробничих відносин в аграрній сфері; виявлення

взаємозалежностей і взаємозв'язку аграрної сфери з іншими сферами народного господарства; вивчення політичних можливостей реалізації поставлених цілей.

9. Основними групами інтересів при формуванні аграрної політики країни є:

- 1) політики, бюрократія та аграрне лоббі;
- 2) політики та бюрократія;
- 3) групи суспільства, які формують аграрне лоббі;
- 4) політики; державні службовці, що працюють у податковій інспекції; групи інтересів зі сфер аграрного сектора.

10. Захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам – це:

- 1) економічна безпека;
- 2) продовольча безпека;
- 3) регіональна безпека;
- 4) національна безпека.

11. Особливість використання системи оподаткування аграрних товаровиробників:

- 1) необхідність більш низьких ставок по податках в порівнянні з іншими галузями;
- 2) всебічне стимулювання інвестиційної діяльності і прибутковості організацій;
- 3) важливість застосування більш простого порядку стягування податку;
- 4) всі відповіді правильні.

12. Хто формує державний продовольчий резерв з об'єктів державного цінового регулювання для здійснення товарних і фінансових інвестицій?

- 1) Міністерство аграрної політики України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Аграрний фонд;
- 4) всі відповіді правильні.

13. Органи влади, які здійснюють контроль за реалізацією аграрної політики на місцях:

- 1) Департамент агропромислового розвитку обласної державної адміністрації;
- 2) Управління сільського господарства обласної державної адміністрації;
- 3) Департамент сільського господарства та продовольства обласної державної адміністрації;
- 4) Управління агропромислового виробництва обласної державної адміністрації.

14. Узгоджені дії країн ЄС по забезпеченню стабільності постачання сільського господарства за стабільними цінами, підвищення продуктивності сільського господарства, підтримка життєвого рівня фермерів, розумного рівня роздрібних цін – це:

- 1) аграрна політика ЄС;
- 2) колективна аграрна політика ЄС;
- 3) суспільна аграрна політика ЄС;
- 4) єдина аграрна політика ЄС.

15. В США, щоб швидше вийти із сільськогосподарської кризи, у травні 1933 року було прийнято Закон про допомогу фермерам, а також засновано ...

- 1) Управління сільськогосподарським виробництвом США;
- 2) Адміністрація допомоги фермерським господарствам;
- 3) Адміністрацію для регулювання сільського господарства;
- 4) Департамент сільського господарства США.

ЗАДАЧІ

Задача 1

Використовуючи дані Державної служби статистики (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf), визначити структуру валової продукції сільського господарства в Україні, а також як змінився даний показник в динаміці. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 2010 року в Україні, млн. грн.

Показники	2000 р.			2017 р.		
	Валова продукція - всього	в тому числі		Валова продукція - всього	в тому числі	
		рослинництво	тваринництво		рослинництво	тваринництво
Всі категорії господарств						
в тому числі						
- сільськогосподарські підприємства						
- господарства населення						

Задача 2

Використовуючи дані Державної служби статистики (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf), визначити структуру валової продукції сільського господарства в Миколаївській області, а також як змінився даний показник в динаміці. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 2010 року в Миколаївській області, млн. грн.

Показники	2015 р.			2017 р.		
	Валова продукція - всього	в тому числі		Валова продукція - всього	в тому числі	
		рослинництво	тваринництво		рослинництво	тваринництво
Всі категорії господарств						
в тому числі						
- сільськогосподарські підприємства						
- господарства населення						

Задача 3

Використовуючи дані Державної служби статистики (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf), визначити структуру валової продукції сільського господарства в Херсонській області, а також як змінився даний показник в динаміці. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 2010 року в Херсонській області, млн. грн.

Показники	2015 р.			2017 р.		
	Валова продукція - всього	в тому числі		Валова продукція - всього	в тому числі	
		рослинництво	тваринництво		рослинництво	тваринництво
Всі категорії господарств						
в тому числі						
- сільськогосподарські підприємства						
- господарства населення						

Задача 4

Використовуючи дані Державної служби статистики (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf), визначити структуру валової продукції сільського господарства в Одеській області, а також як змінився даний показник в динаміці. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 2010 року в Одеській області, млн. грн.

Показники	2015 р.			2017 р.		
	Валова продукція - всього	в тому числі		Валова продукція - всього	в тому числі	
		рослинництво	тваринництво		рослинництво	тваринництво
Всі категорії господарств						
в тому числі						
- сільськогосподарські підприємства						
- господарства населення						

Задача 5

Визначити як змінилося виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Україні за останні роки (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Україні

Види продукції	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Зернові та зернобобові культури, тис. т			
Цукрові буряки (фабричні), тис. т			
Соняшник, тис. т			
Соя, тис. т			
Ріпак, тис. т			
Картопля, тис. т			
Овочі, тис. т			
Плоди та ягоди, тис. т			
М'ясо всіх видів (у забійній вазі), тис. т			
- яловичина і телятина			
- свинина			
- м'ясо птиці			
- інші види			
Молоко, тис. т			
Яйця, млн. шт.			
Вовна, т			

Задача 6

Визначити як змінилося виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Миколаївській області за останні роки (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Миколаївській області

Види продукції	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Зернові та зернобобові культури, тис. т			
Цукрові буряки (фабричні), тис. т			
Соняшник, тис. т			
Соя, тис. т			
Ріпак, тис. т			
Картопля, тис. т			
Овочі, тис. т			
Плоди та ягоди, тис. т			
М'ясо всіх видів (у забійній вазі), тис. т			
- яловичина і телятина			
- свинина			
- м'ясо птиці			
- інші види			
Молоко, тис. т			
Яйця, млн. шт.			
Вовна, т			

Задача 7

Визначити як змінилося виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Київській області за останні роки (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf).
Зробити висновки.

Таблиця 1 – Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Київській області

Види продукції	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Зернові та зернобобові культури, тис. т			
Цукрові буряки (фабричні), тис. т			
Соняшник, тис. т			
Соя, тис. т			
Ріпак, тис. т			
Картопля, тис. т			
Овочі, тис. т			
Плоди та ягоди, тис. т			
М'ясо всіх видів (у забійній вазі), тис. т			
- яловичина і телятина			
- свинина			
- м'ясо птиці			
- інші види			
Молоко, тис. т			
Яйця, млн. шт.			
Вовна, т			

Задача 8

Визначити як змінилося виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Харківській області за останні роки (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_sg2017_pdf.pdf).
Зробити висновки.

Таблиця 1 – Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції в Харківській області

Види продукції	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Зернові та зернобобові культури, тис. т			
Цукрові буряки (фабричні), тис. т			
Соняшник, тис. т			
Соя, тис. т			
Ріпак, тис. т			
Картопля, тис. т			
Овочі, тис. т			
Плоди та ягоди, тис. т			
М'ясо всіх видів (у забійній вазі), тис. т			
- яловичина і телятина			
- свинина			
- м'ясо птиці			
- інші види			
Молоко, тис. т			
Яйця, млн. шт.			
Вовна, т			

Задача 9

Є дані про попит, пропозицію та ціну овочів.

Таблиця 1–Вихідні дані

Ціна (грн.)	Попит (ц)	Пропозиція (ц)
10,10	1000	7000
8,80	2000	6000
7,50	3000	5000
6,20	4000	4000
4,90	5000	3000
3,60	6000	2000
2,30	7000	1000

Визначити:

1. Еластичність попиту по ціні для кожного інтервалу.
2. Еластичність пропозиції по ціні для кожного інтервалу.
3. Рівноважну ціну графічним методом.

Задача 10

Є дані про попит, пропозицію та ціну овочів.

Таблиця 1 – Вихідні дані

Ціна (грн.)	Попит (ц)	Пропозиція (ц)
15,50	5000	11000
14,00	6000	10000
13,50	7000	9000
12,00	8000	8000
11,50	9000	7000
10,00	10000	6000
9,00	11000	5000

Визначити:

1. Еластичність попиту по ціні для кожного інтервалу.
2. Еластичність пропозиції по ціні для кожного інтервалу.
3. Рівноважну ціну графічним методом.

Задача 11

У наведеній нижче таблиці містяться дані про попит та пропозицію на ринку зернових культур.

Таблиця 1 – Вихідні дані

Ціна, грн.	3100	3200	3300	3400	3500	3600	3700
Обсяг попиту, т	200	300	400	500	600	700	800
Обсяг пропозиції, т	900	800	600	500	400	300	200

На основі наведених даних:

- 1) Розрахуйте коефіцієнти цінової еластичності попиту і пропозиції.
- 2) Визначте рівноважну ціну.
- 3) Розрахуйте валовий дохід від продажів, побудуйте його графік і зробіть аналіз.

Задача 12

У наведеній нижче таблиці містяться дані про попит та пропозицію на ринку зернових культур.

Таблиця 1 – Вихідні дані

Ціна, грн.	3500	3600	3700	3800	3900	4000	4100
Обсяг попиту, т	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800
Обсяг пропозиції, т	1900	1800	1600	1500	1400	1300	1200

На основі наведених даних:

- 1) Розрахуйте коефіцієнти цінової еластичності попиту і пропозиції.
- 2) Визначте рівноважну ціну.
- 3) Розрахуйте валовий дохід від продажів, побудуйте його графік і зробіть аналіз.

Задача 13

Опишіть послідовність дій і очікувані фінансові результати хеджування сільськогосподарським підприємством ризику зміни ціни на ячмінь на спотовому ринку. Умови завдання:

- купівля вересневих ф'ючерсів поточного року;
- ціна ф'ючерсного контракту в розрахунку на 1 т ячменю в даний час становить 450 грн./т;
- спотова ціна ячменю в даний час – 500 грн. /т;
- передбачається закриття ф'ючерсу у вересні;
- спотова ціна на ячмінь і ціна ф'ючерсного контракту в розрахунку на 1 т у вересні будуть однакові;
- підприємство планує реалізувати 2000 тон ячменю.

Питання:

Які матиме підприємство доходи, витрати і яку отримає ціну за продану продукцію при хеджуванні і за відсутності хеджування, якщо:

- А) Спотова ціна ячменю до часу реалізації зросте на 6%, порівняно з поточною?
- Б) Якщо спотова ціна знизиться на 20%?

Задача 14

Існуючий рівень маркетингових витрат на експорт-імпорт зерна в Україні становить 30 дол. за тону. Ціна пшениці на світовому ринку (FOB Одеса) становить 110 дол. США за тону. Виробництво пшениці в Україні становить 20 млн. т в рік, продаж пшениці виробниками – 15 млн. т в рік, експорт – 7 млн. т в рік. Виходячи з цього визначте:

1. Які внутрішні ціни на пшеницю будуть в Україні при імпортній і експортній ситуаціях?

2. Якщо за рахунок розвитку конкуренції між портами, запровадження нових технологій перевалки зерна, розвитку транспортної галузі, спрощення процедури оформлення зовнішньоекономічних операцій тощо, маркетингові витрати скоротяться на 20%, як це вплине на внутрішні ціни в Україні?

3. Як зміняться доходи виробників зерна в результаті зміни маркетингових витрат?

4. Як зміняться витрати споживачів зерна в результаті зміни маркетингових витрат?

5. Які наслідки таких змін з точки зору економіки держави в цілому?

Задача 15

Група підприємців оцінює можливість створення підприємства торгівлі сільськогосподарською продукцією. На даний час наявна така інформація: очікуваний обсяг реалізації становитиме у перший рік 3 млн. грн. з подальшим збільшенням на 10% щороку; середній чистий прибуток очікується в обсязі 12 % від обсягу реалізації в рік; постійні витрати становитимуть 275 тис. грн. щороку, в тому числі амортизація 70 тис. грн.; сума всіх початкових інвестицій на створення підприємства складатиме 1,4 млн. грн.

Визначте період окупності інвестицій в створення торговельного підприємства. Чи доцільно реалізовувати даний проект, враховуючи альтернативні можливості використання капіталу?

Задача 16

Існують два варіанти інвестування проекту вартістю 670 тис. грн. терміном на один рік:

-проект 1 передбачає чисті витрати в 670 тис. грн., нульові надходження протягом року й виплати у кінці року, котрі залежатимуть від стану економіки;

- проект 2– теж вартістю 670 тис. грн., але розподіл виплат відрізняється від проекту 1.

Таблиця 1 – Вихідні дані

Стан економіки	Ймовірність	Норма доходу з інвестицій, %	
		Проект 1	Проект 2
Глибокий спад	0,10	-4,0	-4,0
Невеликий спад	0,10	3,0	5,0
Середнє зростання	0,50	9,0	10,0
Потужний підйом	0,30	12,0	15,0

Треба оцінити ризик кожного з проектів.

Задача 17

Існують два варіанти інвестування проекту вартістю 550 тис. грн. терміном на один рік:

- проект 1 передбачає чисті витрати в 350 тис. грн., нульові надходження протягом року й виплати у кінці року, котрі залежатимуть від стану економіки;
- проект 2– теж вартістю 350 тис. грн., але розподіл виплат відрізняється від проекту 1.

Таблиця 1 – Вихідні дані

Стан економіки	Ймовірність	Норма доходу з інвестицій, %	
		Проект 1	Проект 2
Глибокий спад	0,30	1,0	1,0
Невеликий спад	0,30	10,0	7,0
Середнє зростання	0,30	20,0	15,0
Потужний підйом	0,10	40,0	25,0

Треба оцінити ризик кожного з проектів.

Задача 18

Визначити та проаналізувати структуру кредиту за всіма видами діяльності в Україні за 2016 рік.

Таблиця 1 – Склад та структура кредиту в Україні

Показники	всього		у тому числі			
	млн. грн.	%	у національній валюті		у іноземній валюті	
			млн. грн.	%	млн. грн.	%
Всього						
Кредити, надані суб'єктам господарювання:						
- сільське господарство, мисливство та лісове господарство	11874		9402			
- переробна промисловість	44469		20732			
- будівництво	10500		6275			
- торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів	63625		38249			
- операції з нерухомим майном, оренда	13253		7195			
Інші суб'єкти господарювання	22962		13585			
Кредити, надані фізичним особам	78543		28345			

Зробити обґрунтовані висновки.

Задача 19

Використовуючи методику Світової продовольчої організації (ФАО), згідно з якою для оцінки стану продовольчої безпеки використовується обсяг виробництва зерна на душу населення та порогові значення індикаторів стану продовольчої безпеки України, визначити рівень продовольчої програми України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Динаміка продовольчої безпеки України

Показники	199 9 р.	200 3 р.	200 7 р.	201 1 р.	201 5 р.
Чисельність населення України, млн. осіб					
Обсяги виробництва зерна, тис. т					
Обсяг виробництва зерна, спроможні забезпечити продовольчу ситуацію, тис. т					
Коефіцієнт продовольчої безпеки					

Задача 20

Використовуючи методику Світової продовольчої організації (ФАО), згідно з якою для оцінки стану продовольчої безпеки використовується обсяг виробництва зерна на душу населення та порогові значення індикаторів стану продовольчої безпеки України, визначити рівень продовольчої програми України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Динаміка продовольчої безпеки України

Показники	200 0 р.	200 4 р.	200 8 р.	201 2 р.	201 6 р.
Чисельність населення України, млн. осіб					
Обсяги виробництва зерна, тис. т					
Обсяг виробництва зерна, спроможні забезпечити продовольчу ситуацію, тис. т					
Коефіцієнт продовольчої безпеки					

Задача 21

Використовуючи методику Світової продовольчої організації (ФАО), згідно з якою для оцінки стану продовольчої безпеки використовується обсяг виробництва зерна на душу населення та порогові значення індикаторів стану продовольчої безпеки України, визначити рівень продовольчої програми України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Динаміка продовольчої безпеки України

Показники	200 1 р.	200 5 р.	200 9 р.	201 3 р.	201 7 р.
Чисельність населення України, млн. осіб					
Обсяги виробництва зерна, тис. т					
Обсяг виробництва зерна, спроможні забезпечити продовольчу ситуацію, тис. т					
Коефіцієнт продовольчої безпеки					

Задача 22

Проаналізуйте як змінилося споживання на одну особу основних видів продуктів, а також порівняйте з раціональним значенням індикаторів стану продовольчої безпеки України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Споживання на одну особу основних видів продуктів і калорійність добового раціону в Україні

Продукт	Раціональна норма (згідно рекомендацій МОЗ)	2010 р.	2015 р.	Індикатор достатності споживання (2010 р.)	Індикатор достатності споживання (2015 р.)
М'ясо та м'ясопродукти, кг	80				
Молоко та молочні продукти, кг	380				
Яйця, од.	290				
Хлібні продукти, кг	101				
Картопля, кг	124				
Овочі та баштанні продовольчі культури, кг	161				
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино), кг	90				
Риба та рибні продукти, кг	20				
Цукор, кг	38				
Олія, кг	13				
Калорійність добового раціону, ккал	2500				

Задача 23

Проаналізуйте як змінилося споживання на одну особу основних видів продуктів, а також порівняйте з пороговим значенням індикаторів стану продовольчої безпеки України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Споживання на одну особу основних видів продуктів і калорійність добового раціону в Україні

Продукт	Раціональна норма (згідно рекомендацій МОЗ)	2011 р.	2016 р.	Індикатор достатності споживання (2011 р.)	Індикатор достатності споживання (2016 р.)
М'ясо та м'ясопродукти, кг	80				
Молоко та молочні продукти, кг	380				
Яйця, од.	290				
Хлібні продукти, кг	101				
Картопля, кг	124				
Овочі та баштанні продовольчі культури, кг	161				
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино), кг	90				
Риба та рибні продукти, кг	20				
Цукор, кг	38				
Олія, кг	13				
Калорійність добового раціону, ккал	2500				

Задача 24

Проаналізуйте як змінилося споживання на одну особу основних видів продуктів, а також порівняйте з пороговим значенням індикаторів стану продовольчої безпеки України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Споживання на одну особу основних видів продуктів і калорійність добового раціону в Україні

Продукт	Раціональна норма (згідно рекомендацій МОЗ)	2012 р.	2017 р.	Індикатор достатності споживання (2012 р.)	Індикатор достатності споживання (2017 р.)
М'ясо та м'ясопродукти, кг	80				
Молоко та молочні продукти, кг	380				
Яйця, од.	290				
Хлібні продукти, кг	101				
Картопля, кг	124				
Овочі та баштанні продовольчі культури, кг	161				
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино), кг	90				
Риба та рибні продукти, кг	20				
Цукор, кг	38				
Олія, кг	13				
Калорійність добового раціону, ккал	2500				

Задача 25

Проаналізуйте як змінилося споживання на одну особу основних видів продуктів, а також порівняйте з пороговим значенням індикаторів стану продовольчої безпеки України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Споживання на одну особу основних видів продуктів і калорійність добового раціону в Миколаївській області

Продукт	Раціональна норма (згідно рекомендацій МОЗ)	2012 р.	2017 р.	Індикатор достатності споживання (2012 р.)	Індикатор достатності споживання (2017 р.)
М'ясо та м'ясопродукти, кг	80				
Молоко та молочні продукти, кг	380				
Яйця, од.	290				
Хлібні продукти, кг	101				
Картопля, кг	124				
Овочі та баштанні продовольчі культури, кг	161				
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино), кг	90				
Риба та рибні продукти, кг	20				
Цукор, кг	38				
Олія, кг	13				
Калорійність добового раціону, ккал	2500				

Список літературних джерел

1. Конституція України : офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення 11.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 10.02.2019).
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 10.02.2019).
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення 10.02.2019).
5. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення 01.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.02.2019).
6. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. Дата оновлення 15.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15> (дата звернення 10.02.2019).
7. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. Дата оновлення 31.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 10.03.2019).
8. Про зерно та ринок зерна в Україні : Закон України від 04.07.2002 р. № 37-IV. Дата оновлення 19.07.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15> (дата звернення 10.02.2019).
9. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. Дата оновлення 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення 10.02.2019).
10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. Дата оновлення 18.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення 10.02.2019).
11. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Дата оновлення 05.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення 10.02.2019).
12. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14.02.1992 р. № 2114-XII. Дата оновлення 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12> (дата звернення 10.02.2019).
13. Про молоко та молочні продукти : Закон України від 24.06.2004 р. № 1870-IV. Дата оновлення 05.04.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15> (дата звернення 10.02.2019).
14. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції : Закон України від 25.06.2009 р. № 1561-VI. Дата оновлення 06.08.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1561-17> (дата звернення 10.02.2019).
15. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV. Дата оновлення 05.04.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15> (дата звернення 10.02.2019).

16. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 09.02.2012 р. № 4391-VI. Дата оновлення 09.08.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17> (дата звернення 10.02.2019).

17. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005 р. № 2982-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15>(дата звернення 10.02.2019).

18. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. Дата оновлення 18.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15> (дата звернення 10.02.2019).

19. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV. Дата оновлення 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (дата звернення 10.02.2019).

20. Про племінну справу у тваринництві : Закон України від 15.12.1993 р. № 3196-XII. Дата оновлення 01.01.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12> (дата звернення 10.02.2019).

21. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI. Дата оновлення 05.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>(дата звернення 10.02.2019).

22. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві : Закон України від 17.10.1990 р. № 400-XII. Дата оновлення 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-12>(дата звернення 10.02.2019).

23. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: Закон України від 07.02.2002 р. № 3023-III. Дата оновлення 09.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3023-14> (дата звернення 10.02.2019).

24. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV. Дата оновлення 15.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення 10.02.2019).

25. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. Дата оновлення 16.01.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723-вр>(дата звернення 10.02.2019).

26. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 р. № 5007-VI. Дата оновлення 30.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>(дата звернення 10.02.2019).

27. Про вдосконалення формування інвестицій на соціальний розвиток села та агропромислового комплексу : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.1992 р. № 423. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423-92-%D0%BF> (дата звернення 10.02.2019).

28. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (дата звернення 10.02.2019).

29. Про основні засади розвитку соціальної сфери села : Указ

Президента України від 20.12.2000 р. № 1356. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1356/2000>(дата звернення 10.02.2019).

30. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>(дата звернення 10.02.2019).

31. Про схвалення Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.02.2010 р. № 121. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121-2010-%D1%80>(дата звернення 10.02.2019).

32. Аграрна політика / Програма навчальної дисципліни (за вибором вищого навчального закладу) для підготовки спеціалістів і магістрів напрямів 0502 «Менеджмент» в аграрних вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, затвердженої Департаментом аграрної освіти та науки Мінагрополітики України 30 січня 2006 р.

33. Данилишин Б., Лисецький А. Аграрна політика: час визначатися. *Урядовий кур'єр*. 2005. 17 трав. (№ 89). С. 5.

34. Дем'яненко С. Яка аграрна політика потрібна Україні? *Дзеркало тижня*. 2004. 30 квіт. (№ 17). С. 9.

35. Жемойда О.В. Державне управління у сфері сільськогосподарства : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2013. 56 с.

36. Зубець М.В., Юрчишин В.В. Проблема села – турбота держави. *Голос України*. 2003. 15 серп. С. 2.

37. Меєрс В., Дем'яненко С., Джонсон Т., Зоря С. Зміна фокуса аграрної політики та розвитку села в Україні: висновки та перспективи для руху вперед. Київ, 2005. 345 с.

38. Політика та розвиток сільського господарства в Україні / за ред. Ш. фон Крамона-Таубадена, С. Зорі, Л. Штріве. Київ: ЦУЛ, 2001. 312 с.

39. Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств / за ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. Київ : ІАЕ, 2000. 624 с.

40. Сільське господарство України: криза та відновлення / за ред. Ш. фон Крамона-Таубадена, С. Дем'яненка, А. Куна. Київ : ЦУЛ, 2004. 207 с.

41. Скидан О.В. Аграрна політика: формування понятійного апарату. *Економіка АПК*. 2006. № 5. С. 29-35.

42. Шиян В.Й., Шарко І.О. Аграрна політика: Курс лекцій. Харків : ХНАУ, 2007. 204 с.

43. Шпичак О.М., Андрійчук В.Г. Проблеми теорії та практики формування ціни землі сільськогосподарського призначення. *Землевпорядний вісник*. 2005. № 3. С. 5-12.

44. Хорунжий М.Й. Аграрна політика. Київ, 1998. 118 с.

45. Юрчишин В.В. До аналізу причин і наслідків занепаду сільського господарства. *Економіка України*. 2001. № 2. С. 5-12.

46. Юрчишин В.В. Розбудова системного державного управління сільським господарством. *Економіка АПК*. 2005. № 6. С. 6-17.

Начальне видання

АГРАРНА ПОЛІТИКА

Методичні рекомендації

Укладачі:

Шебаніна Олена В'ячеславівна

Клочан Віра Павлівна

Клочан Ірина Володимирівна та ін.

Формат 60*841/16. Ум.друк.арк. 3,5

Тираж 50 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №4490 від 20.02.2013 р.